

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564)

**แนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด
ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**
**Solutions on Purchasing Library Books of the Faculty
members of Nakhon Ratchasima Rajabhat University**

ชนภัทร ไกรสร
Chonapat Kraisor

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Nakhon Ratchasima Rajabhat University
E-mail: chonapat@hotmail.com

Received: Sep 12, 2019

Revised: Mar 16, 2020

Accepted: Mar 26, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็น อาจารย์จากคณะต่าง ๆ 6 คณะ จำนวน 287 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติเชิงพรรณนา และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย อายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาโท เป็นอาจารย์ มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี ทุกคนเคยมีประสบการณ์ในการเสนอสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด โดยผ่านบรรณารักษ์ประจำคณะส่งไปยังหลักสูตรวิชา ร้อยละ 96.2 แต่ยังไม่เคยเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดเลย เคยมีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดในงานออกร้าน (บู๊คแฟร์) ร้อยละ 84.6 ไม่เคยเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ห้องสมุด ร้อยละ 96.5 ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การสั่งซื้อหนังสือ ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุด

Abstract

This research aims to investigate the problems of purchasing library books by faculty members of Nakhon Ratchasima Rajabhat University and find solutions to the problems. The sample group in this research was 287 lecturers from 6 different faculties. The questionnaire was used to collect data. The data collected was analyzed by descriptive analysis and standard deviation (S.D). The study found that the respondents were male teachers, aged 31-40 years old, with a master's degree and 5- 10 years of teaching experience. All of them experienced purchasing books for a library. 96.2% of the respondents experienced purchasing books for their programme by informing faculty librarians but never recommended any books to library staff or librarians. 84.6% used to recommend a list of books during book fairs, but 96.5% never recommended a list of books on the library website. The problems on purchasing books for a library by faculty members of Nakhon Ratchasima Rajabhat University was at a moderate level.

Keywords: Purchasing books, Information resources, Library

บทนำ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศหรือห้องสมุด นับเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยที่สามารถตอบสนององระบบการเรียนการสอน ในยุคปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางปัจจัยสำคัญที่ทำให้ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่ใช้สำหรับศึกษาค้นคว้า คือ ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) หรือฐานข้อมูลออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งจะต้องมีคุณภาพ มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการ

ของผู้ใช้ห้องสมุด ทั้งนี้บรรณารักษ์จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการเลือกและการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าว

งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (collection development) คือ กระบวนการในการรวบรวมสื่อชนิดต่าง ๆ ไว้เพื่อให้บริการ ครอบคลุมถึงกระบวนการในการจัดหาสื่อทุกชนิดเพื่อให้บริการ โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท วางแนวทางในการจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมาย ส่วนงานระดับปฏิบัติการ ได้แก่ การคัดเลือกและการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องคัดเลือก และจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนใน มหาวิทยาลัยอย่างมีสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ Chauchuti (1996)

ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรง มีหน้าที่ควบคุมการคัดเลือกให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด รับผิดชอบการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับอาจารย์หลักสูตรวิชาต่าง ๆ โดยการจัดส่งรายการหนังสือไปตามหลักสูตรวิชาต่าง ๆ ทำหน้าที่จัดกิจกรรมงานออกร้านหนังสือ (Book Fair) และจัดทำช่องทางการเสนอแนะทรัพยากรสารสนเทศบนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดและช่องทางอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงตามความต้องการและตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอนนั่นเอง

จากความสำคัญดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานของงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเกิดประสิทธิภาพผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องด้านนี้จึงมีความสนใจศึกษา การสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดว่ามีปัญหาอะไรบ้าง และจะมีแนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาอย่างไรซึ่งผลของการวิจัยจะได้นำมาใช้ในการแก้ปัญหาเรื่องดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งสังกัดในคณะทั้ง 6 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะสาธารณสุขศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ไม่รวมถึงผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อทั้งในประเทศและนอกประเทศ และอาจารย์ที่เป็นลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 561 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งสังกัดในคณะทั้ง 6 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะสาธารณสุขศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ไม่รวมถึงผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างลาศึกษาต่อทั้งในประเทศและนอกประเทศ และอาจารย์ที่เป็นลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 287 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตรของยามาเน่ Yamane (1973) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มจาก 6 คณะ ตามสัดส่วนของประชากรแต่ละคณะ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่างกัน จากนั้นคำนวณหาขนาดตัวอย่างจาก 6 คณะ ตามสัดส่วนของประชากรให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่มีต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งศึกษาเฉพาะทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือเท่านั้น ในด้านปริมาณ ประเภท รูปแบบและเนื้อหาวิชา ตลอดจน

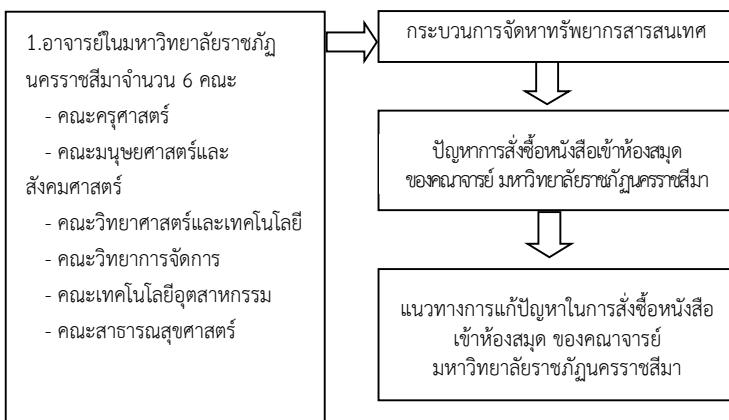
ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของอาจารย์ที่มีต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีขอบข่ายของตัวแปรที่จะศึกษา ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 6 คณะ ได้แก่คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และคณะสาธารณสุขศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2/2558 จำนวนรวม 577คน ทั้งนี้ ไม่รวมผู้ที่กำลังศึกษาหรืออยู่ในระหว่างการลาศึกษาต่อทั้งในประเทศและนอกประเทศ

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์จากคณะต่าง ๆ จำนวน 6 คณะ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางที่กำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน Taweerat (2000) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 287 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สร้างกรอบแนวคิดมาจากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาตัวแปรที่จะนำไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามคณะต่าง ๆ

คณะต่าง ๆ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
คณะครุศาสตร์	66	34
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	157	80
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	151	77
คณะวิทยาการจัดการ	105	54
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	61	31
คณะสาธารณสุขศาสตร์	21	11
รวมทั้งหมด	561	287

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจัดหาทรัพยากรสารสนเทศหรือการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2. สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปและนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังคณะ/โปรแกรมวิชา ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับส่งคืนด้วยตนเอง ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 287 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับปัญหาเป็นรายข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ Srisa-ard (2010)
 - คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า ระดับปัญหามากที่สุด
 - คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า ระดับปัญหามาก
 - คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า ระดับปัญหปานกลาง
 - คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า ระดับปัญหาน้อย
 - คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า ระดับปัญหาน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเข้าใช้บริการในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อศึกษาปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และเพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

- ไม่ได้รับการแจ้งผลของหนังสือที่เสนอคัดเลือกไป

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564)

- ไม่ทราบว่าจะสามารถใช้บริการหนังสือที่เสนอคัดเลือกไปได้เมื่อใด
- การเลือกหนังสือจากรายชื่อหนังสือ (แค่ตาล็อกหนังสือ) โดยไม่เห็นเนื้อหาหรือตัวเล่มทำให้เลือกยาก
- รายชื่อหนังสือที่ห้องสมุดนำมาเสนอไม่มีเนื้อหาตรงความต้องการ
- ห้องสมุดไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ทราบว่ามีการมีการส่งชื่อหนังสือเข้าห้องสมุด
- ไม่ทราบนโยบายการส่งชื่อหนังสือเข้าห้องสมุด/งบประมาณของโปรแกรมวิชา/คณะฯ ตนเอง
- ไม่มีเวลาในการคัดเลือกหนังสืออย่างต่อเนื่อง เพราะมีงานสอนและงานที่รับผิดชอบมาก

**ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการส่งชื่อหนังสือเข้าห้องสมุด
ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**

- ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งผลให้ผู้ใช้อย่างเป็นทางการและมีความชัดเจน เช่น การแจ้งทางจดหมายข่าวใช้การแจ้งผลผ่านระบบ Online เช่น Mail, Line, Facebook
- ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการแจ้งผลให้ทราบหลังการสั่งซื้อด้วย เช่น ภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน หรือ 2 สัปดาห์
- การคัดเลือกหนังสือผ่านกิจกรรม book fair ช่วยให้สะดวกเพราะได้คัดเลือกหนังสือที่นอกเหนือจากรายการที่ห้องสมุดเคยนำเสนอมาและควรติดตามรายการหนังสือใหม่ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาหรือหลักสูตร และนำเสนอให้คณะและหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ
- รายชื่อหนังสือที่นำเสนอให้คัดเลือกควรเป็นหนังสือที่ตีพิมพ์ในช่วงปีใหม่ล่าสุดและเป็นหนังสือจากหลากหลายสำนักพิมพ์
- ควรใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อให้มากขึ้นและควรมีการติดต่อประสานงานกับอาจารย์แบบรายบุคคลโดยตรง
- ควรจัดสรรงบประมาณให้โปรแกรมหรือหลักสูตรเป็นผู้จัดหาหนังสือและควรแจ้งผลการคัดเลือกรายชื่อหนังสือให้หลักสูตรได้ทราบอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีประเด็นที่ค้นพบและควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพการเข้าใช้บริการในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.4 อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.4 มีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 74.2 มีตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบันเป็นอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 85.7 และมีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.9 แสดงว่าผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่มากนัก เห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะการสอนในระดับอุดมศึกษาที่ผู้สอนต้องแสวงหาสารสนเทศเพื่อติดตามความรู้ใหม่ ๆ และยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หรือความจำเป็นในการใช้หนังสือของห้องสมุดเพื่อเตรียมการสอน คิดเป็นร้อยละ 98.26 รองลงมาคือ เพื่อนำไปประกอบการทำเอกสารประกอบการสอน/หนังสือ/ตำรา คิดเป็นร้อยละ 95.47 และเพื่อนำไปประกอบการทำผลงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 81.18 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นผู้สอนต้องค้นคว้าความรู้และคอยติดตามความก้าวหน้าจากวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ จึงจำเป็นที่ผู้สอนต้องตื่นตัวให้ทันกับความเคลื่อนไหวเพื่อให้มีความรู้ความสามารถที่จะถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Panpethch (2006) ได้ศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.12 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.76 การศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.42 เข้าใช้บริการในห้องสมุดโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือ คือ ผลิตเอกสารประกอบการสอน/หนังสือ/ตำรา คิดเป็นร้อยละ 22.84

2. จากผลการวิจัย พบว่า

2.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเคยมีประสบการณ์ในการเสนอสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์เห็นว่าการกิจกรรมเสนอสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด จะนำมาซึ่งคุณประโยชน์อันมากมาย

มหาศาลต่อทั้งตนเองซึ่งอยู่ในฐานะผู้สอนและเป็นผู้รู้จัก ที่สามารถคัดสรรตำรา หรือเอกสารการเรียนการสอนที่มีเหมาะสม ควรค่าและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้โดยตรง ดังนั้นเมื่อห้องสมุดทำการเชิญชวนให้คณาจารย์เสนอส่งข้อหนังสือเข้าห้องสมุด คณาจารย์จึงใช้โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเสนอส่งข้อหนังสือเข้าห้องสมุดกันทุกคน

2.2 กลุ่มตัวอย่างเคยเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุดจาก แค็ตตาล็อกหนังสือหรือรายการหนังสือผ่านบรรณารักษ์ประจำคณะวิชาส่งไปให้ยังหลักสูตรวิชา คิดเป็นร้อยละ 96.2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์ต้องการมีหนังสือที่มีเนื้อหาตรงกับหลักสูตรและรายวิชาที่ตนเองเป็นผู้สอนให้มากที่สุด แต่ด้วยภาระกิจงานสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาที่จะแสวงหาตำรา หรือเอกสารจากภายนอกด้วยตนเอง จึงได้ใช้โอกาสที่ห้องสมุดส่งแค็ตตาล็อก หนังสือหรือรายการหนังสือไปให้ยังหลักสูตรวิชาผ่านบรรณารักษ์ประจำคณะวิชา เพื่อเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุด อันจะส่งผลต่อการกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

2.3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่เคยเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ประจำห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณาจารย์มีภาระกิจงานสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมาก การเดินทางมาห้องสมุดด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยสะดวกนัก อีกทั้งเมื่อคณาจารย์มีโอกาสได้ว่างเว้นจากภาระกิจบ้างก็คือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งก็เป็นวันหยุดทำการของห้องสมุดด้วยเช่นกัน จึงส่งผลให้โอกาสที่คณาจารย์จะเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเจ้าหน้าที่หรือบรรณารักษ์ประจำห้องสมุดโดยตรงนั้นไม่มีเลย

2.4 กลุ่มตัวอย่างเคยมีส่วนร่วมในการเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุด ในงานออกร้านแนะนำหนังสือใหม่ (บู๊คแฟร์) คิดเป็นร้อยละ 84.6 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการคัดเลือกและเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุดในงานออกร้านแนะนำหนังสือใหม่ (บู๊คแฟร์) ช่วยให้คณาจารย์สามารถเห็นตัวเล่มจริงและเนื้อหา ด้านในหนังสือว่าตรงตามความต้องการของตนเองหรือไม่ ส่งผลให้เกิดความมั่นใจ ในการตัดสินใจและรู้สึกถึงความคุ้มค่าในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียน คณาจารย์จึงเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเสนอรายข้อหนังสือเข้าห้องสมุด ในงานออกร้านแนะนำหนังสือใหม่ (บู๊คแฟร์) และให้ความร่วมมือกันโดยส่วนใหญ่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Panpetch (2006) ได้

ศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความพึงพอใจในกิจกรรมการเสนอแนะทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด ขอที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การคัดเลือกหนังสือจากร้านต่าง ๆ ในงานบูรพาบู๊คแฟร์ รองลงมาคือการคัดเลือกรายการหนังสือจากแคตตาล็อกที่สำนักหอสมุดส่งไปให้ตามคณะ/ภาควิชา และการเสนอแนะหนังสือจากหน้าเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด ตามลำดับ

2.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 96.5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดยังขาดการประชาสัมพันธ์เรื่องการเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ห้องสมุดอย่างทั่วถึง ส่งผลให้คณาจารย์ไม่ทราบที่สามารถเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ห้องสมุดได้ อีกทั้งระบบเครือข่ายยังไม่มีความเสถียรมากเพียงพอ คณาจารย์บางท่านขาดความมั่นใจหากต้องทำการเสนอรายชื่อหนังสือเข้าห้องสมุดผ่านเว็บไซต์ห้องสมุด

3. การวิเคราะห์ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่า ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่ได้รับการแจ้งผลของหนังสือที่เสนอคัดเลือกไป รองลงมาคือ ไม่ทราบว่าจะสามารถใช้บริการหนังสือที่เสนอคัดเลือกไปได้เมื่อใด และการเลือกหนังสือจากรายชื่อหนังสือ (แค็ตตาล็อกหนังสือ) โดยไม่เห็นเนื้อหาหรือตัวเล่มทำให้เลือกยาก อาจเป็นเพราะรายชื่อหนังสือ (แค็ตตาล็อกหนังสือ) ที่ส่งให้คณาจารย์ทำการเลือกนั้นมีเพียงรายชื่อหรือสาระสังเขปคร่าวๆ เท่านั้น ไม่ได้ทดลองอ่านตัวเล่มจริง ทำให้ได้เนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงสอดคล้องกับ Tuppha (2012) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศแบบมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า อาจารย์มีปัญหาในการเลือก/การรวบรวมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศระดับมาก คือ การเลือกทรัพยากรสารสนเทศโดยไม่เห็นเนื้อหาทำให้เลือกยาก/ผิดพลาด อาจเป็นเพราะการเลือก ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์จะเลือกจากรายการหนังสือ (Book Catalog) ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเฉพาะสาระสังเขป หรือการเลือกทรัพยากรสารสนเทศจากรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเท่านั้น ไม่ได้ทดลองอ่านตัวเล่มอย่างคร่าว ๆ ทำ

ให้ได้เนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศไม่ตรงกับที่ต้องการ และผลการวิจัยของ Worrakamin (2007) ที่ศึกษาเรื่องการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัย: การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่พบว่า ปัญหาการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ คือ อาจารย์ไม่สนใจมาคัดเลือกหนังสือ การเลือก หนังสือจากแค็ตตาล็อกไม่ได้เห็นตัวเล่มและเนื้อหาข้างใน

4. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

4.1 การคัดเลือก/รวบรวมรายชื่อหนังสือ แค็ตตาล็อกหนังสือต่าง ๆ เสนอให้กับหลักสูตรวิชาต่าง ๆ พบว่ามีข้อเสนอแนะคือ ควรนำเสนอหนังสือที่มีเนื้อหาตรงกับหลักสูตรและตรงกับวิชาที่สอน เพื่อให้คัดเลือก, ควรใช้ระบบ Online เช่น Website หรือ Fanpage เพื่อนำเสนอแค็ตตาล็อกหนังสือให้คัดเลือก, การคัดเลือกหนังสือผ่านกิจกรรม book fair ช่วยให้สะดวกเพราะได้คัดเลือกหนังสือที่นอกเหนือจากรายการที่ห้องสมุดเคยนำเสนอมา, ควรนำเสนอแค็ตตาล็อกรายชื่อหนังสือเพื่อการคัดเลือก และแจ้งผลการคัดเลือกและประสานข้อมูลต่าง ๆ ไปที่อาจารย์แบบรายบุคคล เป็นต้น

4.2 การติดต่อประสานงานระหว่างหลักสูตรวิชากับบรรณารักษ์ประจำคณะวิชา/ห้องสมุด พบว่ามีข้อเสนอแนะคือ ควรใช้การติดต่อประสานงานผ่าน Line, Facebook หรือ E-mail, การประสานงานโดยบรรณารักษ์ประจำคณะทำให้ได้รับความสะดวกจะได้รับข้อมูลเป็นอย่างดี, ควรมีการติดต่อประสานงานกับอาจารย์แบบรายบุคคลโดยตรง, ควรใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อให้มากขึ้น, ควรติดตามรายการหนังสือใหม่ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาหรือหลักสูตรและนำเสนอให้คณะและหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ, ควรมีการแจ้งผลการคัดเลือกอย่างเป็นทางการและชัดเจนกว่านี้

4.3 การทราบผล/แจ้งผลจากทางห้องสมุดในการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด พบว่ามีข้อเสนอแนะคือ ควรใช้การแจ้งผลผ่านระบบ Online เช่น Mail, Line, Facebook, ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งผลให้ผู้ใช้งบประมาณเป็นทางการและมีความชัดเจน เช่น การแจ้งทางจดหมายข่าว, ควรแจ้งผลไปที่หลักสูตร โปรแกรมวิชาหรืออาจารย์แบบรายบุคคล โดยตรง, ควรมีระบบสำหรับการตรวจสอบผลการคัดเลือกตามขั้นตอนคล้ายกับระบบของไปรษณีย์, ควรทำการสั่งซื้อหนังสือตาม

รายการที่อาจารย์ได้เลือกไว้ แต่หากไม่มีหนังสือตามรายการดังกล่าว ควรรีบแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบก่อนเพราะหากทำการสั่งซื้อรายการอื่นเข้ามาทดแทนอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ทำให้ไม่เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน

4.4 ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดบุ๊คแฟร์ที่อาคารห้องสมุด, ควรปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นศูนย์เรียนรู้หลากหลายมิติตลอดชีวิตที่ทันสมัย, ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสั่งซื้อหนังสือต่างประเทศที่มีราคาสูงให้เพียงพอ, ควรมีการแจ้งระยะเวลาที่จะมีการสั่งซื้อหนังสือล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ใช้มีเวลาศึกษาข้อมูลและตัดสินใจสั่งซื้อหนังสือที่ต้องการนอกเหนือจากหนังสือที่นำเสนอจากแคตตาล็อก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการให้บริการสั่งซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด

1.1 ควรเพิ่มปริมาณทรัพยากรสารสนเทศให้มากขึ้นทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ตามสาขาวิชาที่มีความสำคัญต่อหลักสูตรการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาจัดขึ้น

1.2 ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้หลากหลายรูปแบบครอบคลุมทุกประเภทเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

1.3 ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความเพียงพอต่อการเรียนการสอนและสอดคล้องกับทุกสาขาวิชา

1.4 ณาจารย์ควรเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการใช้ประกอบการเรียนการสอนล่วงหน้า ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา

1.5 สำนักวิทยบริการฯ ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงคณาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรมที่สำนักวิทยบริการฯ จัดขึ้นให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นการเชิญชวนให้คณาจารย์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น งานบุ๊คแฟร์ การเสนอแนะหนังสือผ่านเว็บไซต์ และการคัดเลือกรายการหนังสือจากแคตตาล็อกที่สำนักวิทยบริการฯ ส่งไปให้ตามคณะ/ภาควิชา

1.6 สำนักวิทยบริการฯ ควรมีการแจ้งผลการเสนอคัดเลือก ว่าได้จัดซื้อหรือไม่จัดซื้อ (พร้อมชี้แจงเหตุผล) แก่คณาจารย์ที่เสนอคัดเลือกให้ทราบผล

โดยเร็ว และเมื่อจัดซื้อมาแล้วจะต้องมีวิธีการ หรือขั้นตอนอย่างไรในการใช้หนังสือเล่มนั้น ๆ

1.7 คณะ/ภาควิชา ควรมีกรรมการที่ทำหน้าที่ด้านการเสนอคัดเลือกหนังสือของคณะ/ภาควิชา โดยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะ/ภาควิชา กับ สำนักวิทยบริการฯ เพื่อให้ได้หนังสือที่ต้องการและสอดคล้องกับการเรียนการสอนของคณะ/ภาควิชา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการคัดเลือกหนังสือเข้าห้องสมุด ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดหาและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

References

- Chauchuti, W. 1996. **Application of IT to Information resources procurement.** Bangkok: Central Library of Chulalongkorn. (in Thai)
- Panpetch, N. 2006. **Satisfaction of Faculty Members of Burapha University Library.** Chon bury: Central Library of Burapha University Library. (in Thai)
- Sri sa-ard, B. 2010. **Introductory Research.** 5th Ed. Bangkok: Suweeriyasarn. (in Thai)
- Taweerat, P. 2000. **Research methods in behavioral and social science.** 7th Ed. Bangkok: Bureau of Educational and Psychological Testing, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Tuppha, K. 2012. **The development of participatory information resources acquisition pattern for users in Prince of songkla university libraries.** M. A. Thesis, Education degree in Information Management: Prince of Songkla University. (in Thai)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564)

Worrakamin, D. 2007. **Resource Purcases of Academic Libraries: An Economic Analysis**. Bangkok: Dhurakij Pundit University. (in Thai)

Yamane, T. 1973. **Statistics: An introductory analysis** 3rd Ed. York: Harper and Row